

ZGODNJA DANIČKA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četertleta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXV.

V Ljubljani 9. vel. serpana 1872.

List 32.

Molitev za sv. Očetu Pija IX.

Mesca mali in veliki serpan sta zlasti na Avstrijskem mesca molitve za stiskano sv. Cerkev in za sv. Očeta, pa za edinost in pomirjenje med avstrijskimi narodi. Od mnogih krajev se sliši, kako častitljive opravila in procesije so v ta namen osnovane, ali pa so se že opravile. Sprožila je bila to lepo misel pred nekterimi mesci bratovšina sv. Mihela na Dunaju, ktera ima posebni namen braniti in podpirati sv. Očeta, poganjati se za pravice sv. katoliške Cerkve ter sploh za katoliške reči.

Posnje se posebno obračajo do Marije Device, naj bi ona posredovala pri usmiljenem Bogu, da dosežemo omenjene velike dobrote. Sej znano je slehernemu, koliko zaupanje imajo sv. Oče sami do Marije D., kolik njen častivec da so, pa da so zraven družih dobrót po njenih prošnjah dosegli že v mladih letih telesno zdravje. Znano je, kako so ravno ta sveti Oče Marijno neomadežano spočetje l. 1854 za versko resnico razglasili, in pripomogli so tako neizrečeno veliko k njenemu večemu češenju. Prav po misli sv. Očeta delajo toraj verniki, da v velikih procesijah napolnujejo svetišča nebeške Matere in „Kraljice mirú“, naj bi posredovala za zbegani svét ter sprosilá, da se poverne na svet pravica, mir, edinost, čedno in neomadežano keršansko življenje, da odjenjajo sovražniki preganjati nevesto Kristusovo. Še noben papež ni tako posebnih in imenitnih reči doživel in dognal, kakor sedanji, in iz vsega življenja in djanja Pija IX mora vsak spoznati, da sedanji sv. Oče so izmed prav posebnih namestnikov Kristusovih in velik služabnik Božji. Veliki in posebno sveti papeži pa so od sv. Petra naprej zmiraj imeli veliko terpeti. Blagor njim, Gospodovim mučencem; pa tudi gorjé njih preganjavcem! Zakaj kakor imajo terpeči papeži tako rekoč vtisnjeno znamnje ljubljencev Božjih, tako imajo njih sovražniki, njih preganjavci, rekel bi, vžgano znamnje sovražnikov Božjih. Gleda naj tedaj vsak, da ne bo z njimi potegnil, kteri sovražijo Cerkev in papeža!

Verniki pa so vselej molili za svoje preganjane papeže, in ravno tako tudi zdaj. Kadar molimo za terpečega papeža, molimo za svojega očeta, kteri je v ječi, molimo za namestnika Kristusovega, kteri za pravico preganjanje terpi. Sej tudi verniki so nekđaj za sv. Petra toliko dolgo molili, da ga je Bog celo s čudežem rešil. Kakor je znano, bode 20. kim. že dve leti, odkar so Sardini brez vsake pravice, kakor tolovaji, priderli z 80.000 vojaki in 2000 topovi pred Rim, so mestni zid prestrelili in se polastili sv. mesta. Druge deželice in mesta so jim bili že poprej vzeli, ter so jim samo še poslopje Vatikan pustili; toda če rogovilstvo dalje sega, kdo vé, kaj še bo? Pa koliko hudega se

godi po mestu Rimu od tistega časa, da sv. Očetu še iz Vatikana, iz svojega poslopja iti ne kaže, to skor vsaka številka Daničina pripoveduje. S tim terpi pa tudi vsa katoliška Cerkev, kakor so sv. Oče sami rekli: „Vedi vesoljni svet, vidni namestnik Jezusa Kristusa nima več tiste svobode (prostosti), tistih pomočkov, ki so potrebni, da se Cerkev Božja vspešno in izdatno vlada“.

Zakaj pa nasprotniki preganjajo papeža, zakaj stiskajo sv. Cerkev, zakaj so jim dobri katoličani zoperni? — Veliko jih je, ki ne vedó kaj delajo in le za drugimi vpijejo, veliko pa tudi taci, ki naravnost želé spodkopati katoliško Cerkev, kakor o vsakem času, kadar je kako novo krivoverstvo vstajalo. Nekatere vlade preganjajo Cerkev, ker lažnjivo mislijo, da so nasproti njih namenom, prostosti, omiki, njih gospostvu, zakaj v novih časih hočejo vlade po eni strani veljati za brezverske, po drugi pa zopet vero in cerkveno vlado preveč v svojo oblast vzeti, kar pa nikakor mogoče ni, zakaj vsak mora pri svojem fostati: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega, — Bogu, kar je Božjega“, je rekel Kristus.

Naj hujši zakletnik zoper Cerkev so skrivne družbe, tako imenovani prosti zidarji (frajmavrarji), ki že od nekđaj rijejo zoper katol. Cerkev in imajo to neumno misel, da jo bodo spodkopali, ako ravno se o vsaki priliki na novo prepričajo, da je to nemogoče, ker Cerkev je delo Božje. V novem času so prišli na dan rudečkarji, kteri so v marsikterem oziru še veliko gerji in strahovitiši, kakor drugi verski sovražniki. Tega plemena so tisti divjaki, ki so po toliki strašni stiski mesta Pariza ga še sami silovito požigali in pokončavali. In tukaj so se celo ženske za strahovite rabeljke in trinojinje skazovale, obsedene nesramnice in sramota človeštva. V „baltim. Volksztgi.“ je majhen spisec „Vera rudečkarska“ (das Credo der Commune). V tem spisu je povedano, kakošni obupani ljudje so ti rudečkarji! Njih prvi verski člen je: da misli, poganjanje za domovino in narodovnost — to so zastarane zmote, češ da, iznajdene od duhovnov in kraljev za tlačenje narodov; le samo človeštvo sploh — to jim je resnica! Kdor v Bogá veruje, ne smé imeti še pravice za glaso vanje; ljudstvo se mora voditi, pravijo (k požiganju in moriji, kaj pa da!), kmečki ljudje sami niso zmožni na pravo višavo se povzdigniti. (Do take brezbožnosti in nevere, kakor so ti nečloveki, se vé, da se človek z natorno pametjo ne bo povzdignil). Jistina, kapital, to je nesreča ljudstva, pravijo; delavceva bodi lastina, na kteri dela. (S tem hočejo svoj rop zagovarjati. Koliko bi se jim ljubilo delati, dokler bi kaj ropa bilo, so obilno pokazali, in ko bi si kdo na novo kaj prislužil, bi pa spet imeli vzrok mu pograbit!) Naj strahovitiši je naravnost stavek, da vera v Boga se mora izkoreniniti!!! — Do taci, strašanskih brezbožnost se pogrez-

nejo postopači, ki bi radi le od tega živeli, kar si drugi pridobé in prislužijo, ljudstvo in gospostvo pod svojo oblast dobili z morijo in požiganjem, kakor so delali v Parizu in poskušali tudi že drugod. Poznal pa je take hudodelnike že psalmovec, ko piše: „Dixit impius; non est Deus.“ Hudobnež pravi: ni Boga. — Ali ni tedaj silo potreba moliti, da bi Bog razsvetlil in spreobrn timer tako ostudne bogotajce? Da tudi v naših krajih ni čisto brez enacih, to kažejo nekteri s svojimi spisi in pa s svojim življenjem. Vender, hvala Bogú! toliko jih ni, kakor po družih deželah.

Kako pa se človek, ki mu je vera takorekoč prirojena, vender tako globoko pogrezne v nejevero in celo v sovraštvo zoper Boga?

Iz nepokoršine do sv. Cerkve vstane sčasoma zamerza in celo sovraštvo do nje in končno tudi očitno preganjanje, kakor je dandanašnji tako obilno po svetu, in še zlasti med takimi, ki se za učene in olikane hočejo ceniti, ker so taki naj bolj mehkužni in jim je to raj naj bolj zopern jarem Kristusov, kateri zatajevanje tirja, in ker take naj ložej napuh premaga, ki se zmiraj bolj očitno kaže, da je res naj nevarniši pregreha. Ti so Cerkev v velike stiske spravili, posebno na Laškem, ker terpi z njo vred njen poglavar, škofje in verniki; od tam se zdaj zlasti preseljuje na Prusko, in po naših krajih so zlasti napihnjene ljudje in prusoljubi njeni sovražniki; taki po časnikih, in kjer le morejo vedno hujskajo, da naj bi vlade zmiraj bolj stiskale sv. Cerkev v njenih pravicah.

Britkosti sv. Cerkve niso sicer nič novega, in so bile obilno prerokovane, posebno sedanjemu papežu, ki je v prerokovanji sv. Malahija imenovan „Križ od križa,“ kar se vse življenje nad njim spolnuje. Toda konec bode kakor vselej: zmagala bo sv. Cerkev, upamo, da še pod sedanjim papežem, zmagala bo častitljiva in sovražniki bodo silno osramoteni. Imenitno v tem oziru je napovedovanje velike služabnice Božje Marije Lataste, ki je umerla l. 1846. Prerokovala je, da sedanjí papež bode razglasil versko resnico neomadežanega spočetja, pa tudi, da bo imel silovite nadloge in britkosti; pa da bo častito zmagal, prerokovala je poslednjič prihodnje srečne čase sv. Cerkve. Ker se je že veliko tega prerokovanja spolnilo, je toliko bolj zanesljivo, da se bo spolnilo vse in imejmo zaupanje, da doživé še sv. Oče častitljivo zmago, če tudi so že zelo stari. Pravi pa ta služabnica Božja: „Zdaj (po razglašenji neomadež. spočetja) pa bo prišla britkost na zemljo. Mesto, katero ljubim in v katerem sem svoje serce pustila, bode stiskano. V zapušenji in žalovanji bo, od vsih strani, kakor v mreži vjeta tica, od sovražnikov obdajano. To mesto je viditi, da skoz tri leta in še nekaj več je omagano. Ali moja mati bo v taisto doli stopila, bo starčka, ki na tronu sedi, za roko prijela in mu govorila: „Ura je prišla! Vstani! Glej svoje sovražnike! Po versti jim ukažem zginiti, in zginejo za vselej! Ti si mi čast pripravil v nebesih in na zemlji: jest hočem tebi čast pripraviti na zemlji in v nebesih! Lej ljudi! Oni časté tvoje ime; časté tvojo serčnost; časté tvojo oblast! Živel boš in jest bom živela s teboj! Starček, obriši si solze, blagoslovim te!“

Gotova končna zmagala sv. Cerkve verne serca s serčnostjo napolnuje, da ne omagajo v veri in čednosti, ker nevarnost je tudi za čednost toliko večí, kolikor večí je nevarnost za vero. Bodimo serčni, nikar nikoli ne potegn timer s sovražniki zoper Cerkev, temuč bodimo ji vselej pokorni otroci, še posebno v njenih stiskah, zakaj kdor svojo mater v njeni britkosti zapusti ali celo še žaliti pomaga, taki ni več človek, in tudi zvéri skor ne poznamo tako gerdo-neusmiljene, da bi se mogel z njo primerjati, — taki je pravi suženj in hlapec hudob-

nega duha. Ne prašajmo sovražnikov sv. vere, kaj nam je storiti v verskih rečéh, temuč poslušajmo sv. Cerkev, poslušajmo njenega poglavarja; poslušajmo té, ki so pravi oznanovavci in tolmači postave Kristusove, ne pa goljufov, ki se bahajo s svojo nejevero, in se vender prederzujejo druge vero učiti, k čimur ne vednosti in ne pooblastenja nimajo.

VI. Križ — naj mogočnejši podpora ved in umetnij in sploh ljudske olikanosti.

(Konec.)

Duhoven naj skerbi le za to, pravijo tudi nekteri, da ljudstvo njegovemu duhovnemu vodstvu izročeno zná katehizem in potrebne reči iz zgodeb svetega pisma; ali — da zná brati in pisati in številiti, da si pridobi kolikor toliko znanja iz prirodnih, gospodarskih, zgodovinskih, zemljepisnih in občinskih ved, to duhovnu nič mar, — o tem skerbi in skerbéti ima država, ne pa cerkev. — Kaj pa, ako državo za to ne skerbi, ali ji je to le malo mar? Ako vlada ktereколи države bolj na to méri, da ima sužnje, ne pa razumne, razsvetljene in izobražene ljudi za podložnike? Ali pa, ako vlada ktere države v šolskem podučevanji podpira načela nauku svetega križa nasprotné, morebiti celo poganske? Kaj pa tedaj? Sme li duhoven, sme li cerkev na to le vnmerno gledati, in — ako posvetna vlada sebi podložno ljudstvo zaderžuje v sužnosti in slepoti duhovni, sme li to tudi cerkev delati? Ne, za ves svet ne! Duh kerščanstva je duh olike in razsvetljenja; z naukom svetega križa so nerazločljivo sklenjene tudi vede in umetnije. Cerkev, ako noče ravnati zoper nauk svetega križa in zoper svojo lastno bistveno vredbo, ne sme pustiti, da se ji krati ali jemlje njen naj stanovitiši in obširniši vpliv do človeškega duha in serca. Ta vpliv izveršuje sveta cerkev razun na prižnici in v spovednici poglavitno v šoli in po narodnem pismenstvu ali slovstvu. Vsak duhoven, ki noče znejeveriti se svojemu duhovskemu stanu, mora toraj po vseh svojih močeh prizadevati si, da šolska in bolj odrasla mladež dostojno raste ne le v vernosti in nramnosti, temuč tudi v telesnih umetnijah in družih človeku naj potrebnih vednostih, da ljudstvo njegovi duhovni skerbi izročeno v zdravi kerščanski vedi in olike od dne do dne primerno napreduje tudi po branji dobrih in koristnih spisov; toraj mora duhoven v ta namen podpirati in razširjevati narodno pismenstvo.

Ne govori tedaj, da je nevarno ljudstvu odpirati in bistrirati oči ali da njemu že zadostuje, kadar zná moliti. Tako mišljenje in govorjenje bi bilo, kakor sem prej razkazal, celó nečloveško, nekerščansko, nauku svetega križa, kateri je duh olike in razsvetljenja, popolnoma nasprotno, cerkvi sami naj nevarniše, ker v korenu spodriva in spodkopava učenje svetega križa. Ali mar misliš, da bode boljše, ako se nevedni ljud učí le sem ter tje po kerčmah, gostilnicah, na terjih, v vsakoršnih novodobnih shodih in društvih, pri volitvah poslancev v take srenjske, deželne ali državne zборе? Ako se cerkvi vpliv pri šolskem podučevanji ukrati in to prevzame posvetna, naukom, bistvenim pravilom svetega križa morebiti neprijazna, ali celo sovražna, s filozofijo bodi si protestanško bodi si kar pogansko prešinjena vlada? Ako si slovstvo narodno prilastijo popolnoma drugi za se in za svoje nauku svetega križa nasprotné namene? Sej na to poglavitno merijo vse prizadeve sedanjih sovražnikov svetega križa: duhovstvo, katoliško cerkev Kristusovo, pregnati iz vseh, še iz tako imenovanih farnih, po njej sami vstanovljenih šol in s polja narodnega

pismenstva ter potisniti delovanje katoliške duhovščine le v cerkev in v cerkvi na prižnico in v spovednico, ali pa še to dati pod nazorstvo državno. Toraj pozor, pozor, trikrat pozor!

Nekteri pa še tudi pravijo: Sej se ljudstvo sploh ne more k temu pripraviti, da bi se učilo, da bi par grošev dalo za kake koristne bukve, starši da bi redovno pošiljali v šolo deco svojo, da bi vstanovljali ti nedeljske šole, kake brave družstva ali čitalnice, in da bi jih odrasla mladina zvesto obiskovala; — sej je ljudstvo tako nespametno, blapčevsko in zaslepljeno, da graja, zaničuje ali celo preganja svoje lastne dobrotnike, kateri ga hočejo povzdigniti, duhovno zbistriti in olikati. In kdo bi se z njim merzil? Kdo bi še to ljudsko neprijaznost nakladal sam sebi? — Res je, da so nekteri padli tako globoko; vendar se o našem slovenskem ljudstvu sploh to še ne more reči. Opomnim tu le na prekoristno bratovščino sv. Mohorja, in na njene družnike, kako se množijo tudi med priprostim narodom. Res je, da so prišli časi, da se po mnogih krajih in stanovih, vzlasti po mestih resnica razglasuje za laž, čednost za greh, blaga gorečnost za norost in hudobijo! Hudo zmešan je sedanjí svet, da se usmili nas Bog! Toda — ali nas nauk svetega križa ne priganja ravno k temu, da se krepko in serčno bojimo s spačenim svetom in da ga premagujemo? Čemu pa je kerščanstvo, čemu katoliško duhovstvo? Mar ne zato, da se preporodi človek in človeštvo? Ali mar za to, da njegovi duhovni vodbi izročeno ljudstvo ostane na veke nespametno, tlačansko, na duhu slepo, praznim veram in vražam vdano, telesno poželjivo ali meseno, da išče svoje sreče le po kerčmah v pijančevanju in mesenem razveseljevanji? Aposteljni so si raji naklonili vso zlobo in vse sovraštvo spačenega sveta, kot da bi pustili bili od svoje apostolske gorečnosti. Pred sodnike so bili raji klicani, tepeni, v ječe devani, neusmiljeno mučeni; ti pa se bojiš naj manjši sitnosti, vsaktere zapreke, vsake neprijaznosti posvetne! Tu spolnuj le viši ukaz s svetega križa, pa je; ukaz ta se glasi: „Spolnuj dolžnosti svoje, naj spačeni svet govori ali dela proti tebi, kar če!“ — „Idite in učite vse narode!“ — „Boga je treba bolj slušati, kot ljudi.“

Res je, da so nekteri ljudje na svetu in tudi med slovenskim narodom tako zaslepljeni in v taki dušni sužnosti, da so protivniki svoji lastni sreči, svojemu pravemu blagru. Taki so podobni otroku, ki se joka, brani, jezi nad starši, kadar ga hočejo dati v šolo, serdi potem nad učitelji, ter ne vé, koliko mu utegne v prihodnje koristiti to učenje. Podobni so svetemu Avguštinu še dečku, kateri v svojem očitnem spovedovanji (Confessiones) takole piše sam o sebi: „Majhen otrok še sem bil dan v šolo, da bi se naučil brati čerke, pa jaz reva nisem pomislil, da bi iz tega mi priti mogel kak dobiček; in ker sem se ustavljal in len bil pri učenju, so me topli i roditelji i učitelji, — ali mene so veselile vsakoršne igrace bolj kot učenje, in tepen sem bil spet zato. Nekdo, ki je te reči razumel, mi je zaterdil, da sem bil po pravici tepen, ker te igrace so me le zadrževale v marljivem vednostnem učenju; jaz pa sem se jezil nad tistimi, kateri so me kaznovali in priganjali k učenju. Tako sem tedaj grešil, Gospod moj Bog, kateri si vseh reči stvarnik in vrednik; grešil sem, Gospod moj Bog, ker sem ravnal proti velevar svojim za moj blagor skrbelih staršev in učiteljev. Da bi v kratkem lepo vžival sad vednost, katerih bi se bil naučil, to so oni hoteli, — jaz pa sem njim nasprot počenjal, kar mi je velelo moje nagnjenje do igranja itd.“ — Tisti ljud toraj greši, hudo greši, kateri ne mara za nebeški dar razsvetljenja in kerščanske olike, kateri više ceni kerčmo kot šolo, polno steklenico više kot koristno knjižico, kateri raji ima žganje kot znanje, leno posedanje po kerčmah, sirovo

razsajanje in plesanje raji kot učenje, topost in pijanost raji kot modrost, kot zveličanje, raji kot Boga, kateri se terdovratno vzdiguje zoper naj blaže prizadeve svojih duhovnih pastirjev, ki ga po njegovi nespametnosti karajo, k učenju priganjajo ali kaznujejo.

Sem pod križ, pod sveti križ stopite vi vsi nemodri ljudje, kateri hočete živeti le po mesu, po duhu pa ste mertvi! Tu s križa doní k vam glas Božji: „Popustite otroštvo, in bodite živi, in hodite po potih razumnosti.“ Pregov. 9, 6. Dobra je modrost pa bogastvo, toda boljši je modrost. In tu s križa vabi modrost ljudi k sebi ter jim kliče: „Sprejmite moj nauk raji kot srebro, in spoznanje raji kot zlato. Boljši je namreč modrost kot vse drago kamenje, in vse doželjivo se ji ne more primerjati. Pri meni je svét in pravo djanje, pri meni je tudi moč. Po meni gospodujejo kralji in določujejo pozemeljski sodniki. Pri meni je bogastvo in slava in stanovitno premoženje. Tako toraj sinovi poslušajte me; blagor jim kateri ohranijo moje pota. Poslušajte nauk, in bodite modri, in nikar ga ne zametujte. Blagor človeku, kateri mene posluša; kdor mene najde, najde življenje; kdor pa se pregreši zoper mene, rani svojo dušo. Vsi, kateri mene sovražijo, ljubijo smert.“ (Pregov. 8, 1–37.). Toraj „Sin! z mladega uk sprejemaj, in najdel boš modrost do sivih las.“ (Sir. 6, 18). „Fridobivajte si modrosti, in za vse svoje premoženje si kupite razumnost; povišujte jo, in povišala bode vas, s častjo vas bo obdala, kadar se je primete; vaši glavi bo pridala prijetnosti, ter obdarila vas s častitljivo krono“ (Pregov. 4, 7–9), „in pričakujte njenega dobrega sadu“ (Sir. 6, 19). „Kakor otroci svetlobe toraj hodite, skrbeti za to, kar je dopadljivo Bogu“ (Efež. 5, 8).

Iz Amerike.

(Pisma naših mladih rojakov.)

(Dalje.)

A nehati moram. Precej sem pisaril — in vendar le malo in razstreseno povedal, pa ne zamerite, sej bi rad bolje, pa ne morem, nimam skoraj časa le eno uro skup pisati — treba je iti v kor ali kam drugam, in ko se zopet pripravi pisati, se vlačijo misli — kdo vé kje. Tudi bi Vam posebno večkrat rad pisal, pa nekoliko mi primanjkuje časa, predstojniki nam odsvetujejo — in tudi sam previdim, da mi saj zdaj v začetku veliko škoduje, ker se mi še vsaka misel globoko vtisne v serce — in ko bi drugzega nič ne bilo — v molitvi prislini se mi z njo sovražnik in mi spuli orožje iz rok. — Pa zagotovim Vas — nikdar Vas pozabil ne bom — in poznej Vam bom večkrat pisal, ko se malo bolj vterdim in bolje še kot danes. In zraven bi se Vam še rad priporočil, če bi me hotli pri priložnosti razveseliti s pismom — posebno pa, da bi me čisto ne pozabili v svoji molitvi. Dva lista „Zg. Danice“ sem že dobil, na prvem je bilo zapisano Vaše ime! Sem li morebiti tako srečen, da bi mi Vi, oče, pošiljali „Danico“? O Bog Vam poverni stotero, ki ste me tako razveselili.

Tako dolgo že pisarim, da moram še en list pri-
dajati. Lepo vreme namreč me je zadržalo, da nisem mogel popolnoma dokončati pisma. — Zima, če jo smem tako imenovati, je tako gorka, da sneg ne more obležati; kake štirikrat je že padel za kakih 6 perstov — pa potegne spet gorek veter in po noči zgine. Dva dni je lepo vreme, in prec nas peljejo „magister“ na vert „ein wenig gärteln“. Tako smo okoli sv. treh Kraljev kopali, da je bilo kaj. Se vé, da po tem takem sneg le veselo pozdravimo, če spet pokrije zemljo z belo odejo. Tu jo malo počivamo, in marsikakšno pisemce expediramo na razne kraje. Tako sem se tudi jest zadnjič pri-

pravil prav naglo Vam nekoliko napisati, da bi pred spolnil sveto dolžnost; ali še tukaj se mi je zmedlo. Na enkrat je sneg skopnel in spet smo morali na vert. Sicer ne delamo veliko, le tako za razveseljevanje malo vertnarimo; toda če je imela roka enkrat z lopato ali rovnico opraviti, potlej je pero že prelahno. Tako so prišli pustni dnevi, minuli, in še en teden posta zraven — in zdaj je jelo spet deževati — in jest sem jel spet pisati. V teh dneh sem namreč še marsikaj zvedel, in bi rad tudi Vam nekoliko naznanil.

Pustni dan smo se prav veselo in pošteno razveseljevali. Po večernicah se nam je reklo: V refektorium! — Tu sicer ni bilo „narihtane mize“, a bila je godba jako lepa in prvič sem slišal tu „Streichquartet“. — Učenci so pol leta dokončali in toraj praznovali pust z muzikaličnimi vajami. Goslarji, pihači, in kakor se vse imenujejo, so se lepo verstili. Tudi glasovir je bil zraven. Na zadnje so pa še g. opat „eno rekli“ — in kmalo so se dersale čutire piva od enega do drugega, in polni jerbasi kruha. — To je bila še le muzika! Terkali nismo, ker steklenic nismo imeli, ampak namesto tega imamo plehaste posodice, skoraj ravno take, kakor pri Vas „firenki“, na ktere olarji prodajajo olje po hišah. Iz teh pijemo zjutraj kavo, pri kosilu in zvečer pa pivo, katero tudi sami kuhajo. Mi dobimo le tako imenovani „schoeps“ to je, tako pivo, od kterega se ne upijani človek, če bi ga tudi pol polovnjaka spil! No, pa sej te nevarnosti ni, ker ga vsak le en „firenk“ dobi za en pot. Le na pustni dan ga je lahko dobil kaj več, če je ravno hotel. — Tu sem se moral smejeti. Se vé, v novicijat pridejo vsake baže ljudje, za ktere je novicijat res še več, kot za eno reč potreben. Tako mi je na pustni dan „jamral“ tovarš, ko si je nalil „firenk“ ali „pleh“, kakor mi pravimo: Ne vem, kako bom kaj s pirom ongavil, opoldansko zelje se mi ni nič prav uleglo! — Nisem ga malo potolažil, ko sem rekel, da bo pir vse „poštimal“ — : Ja, rekel je potlej, Slavonien weiss schon, was für mich gut ist. (Slovenija že vé, kaj je dobro za-me.) — Kuhajo tudi „Lagerbier“ (uležanec), kakor sem slišal, še prav dobrega — toda ta gre po svetu: vso okolico previdijo s pivom. Po pravilu sv. Benedikta bi ga imeli bolj po ceni prodajati kot drugi, pa ne smejo, sicer bi jim drugi pivarji koj v lase skočili. Prosta Amerika! — Tudi vina pridelajo ravno toliko, da ga jim za maše ni treba kupovati, kakor tudi sirup ali prav za prav „malasses“ iz cukrovce (Zuckerrohr); in sploh vse, kar jim je treba, si preskerbje sami. —

Zvečer so napravili študentje v kollege-u gledišče, in tudi nas povabili. Tu sem prvič vidil Amerikance na odru. Ravno tako skoraj se mi je zdelo, kot časi v Alojzišču. le angleško se je bolj govorilo — in čeravno sicer že nekoliko tlačim skup, toliko, da se mi lahko smeja, tukaj sem vendar le tu pa tam vjel kakšno besedo. Kakor me je včasi to zanimivalo, tako se mi je zdaj zdelo dolgočasno, a vendar sem sedel tako dolgo naj bolj zavoljo petja, katero mi je še naj bolj dopadlo, da sem bil drugi dan ves polomljen. Še to naj Vam naznanim, da so še celo preč. škof Pittsbourghški Domenec obiskali naše študentsko gledišče, nič manj kot 42 milj, to je 14 ur daleč. Četert ure od nas imajo samostan usmiljenih sester, za kterega neposredno sami skerbijo. Naš fajmošter so jih šli v Pittsbourgh vabit in so bili že tukaj pri sestrah in proti večeru so se pripeljali semkaj v gledišče in so tudi na pepelnico v kapeli maševali, in potlej tudi tiho spet šli nazaj. Amerikanski višji pastirji radi obiskujejo take shode v svojih škofijah; nikjer se ne čutijo tako doma, kakor v takih zbirališčih. Tako tiho pridejo — pa ravno tako tiho spet grejo. V adventu so tudi nekaj duhovnov tukaj posvetili, in nisem pred vedel, da so tukaj, da je pozvonil k maši.

Vse tako tiho opravijo; ordinacije mislim; ali pa v samostanu g. opat, postavim, kar k maši pozvonijo, in med mašo preblečejo novince ali pa zaslišijo obljube. — V novicijatu nas je zdaj vseh vkup 20. Terpi eno leto. Če koga spoznajo za sposobnega, stori potlej prvo obljubo in sicer za tri leta, in ko te tri leta minejo, potlej še le slovesno stori obljubo za celo življenje. To je posebno lepa slovesnost. Koj bere obljubo, ki jo je sam spisal, potlej jo podpiše na altarju — poklekne in z razpetimi rokami zapoje: Suscipe me Domine secundum eloquium tuum et vivam et non confundas me ab expectatione mea — trikrat, in kor. mu ravno tako odpoje. Opat molijo poslednjič zanj dolgo molitev, blagoslovijo njega in obleko in ga na zadnje oblečejo; potlej pa tako živo zadoni: Te Deum laudamus! — O to je lepo in veselo! — To pa se vse, kakor sem že rekel, tiho zgodi v koru. Ako se pa postavim praznuje velika slovesnost, če opat opravljajo pontifikalno mašo, je pa vse drugač. Muzika in petje odmeva po cerkvi in služba Božjo se neizrečeno lepo in ginljivo opravlja. Tako postavim, je bilo na Sveti dan. Sicer takih slovesnost ni veliko, le naj večje praznike v letu. Naj večja je pa na god sv. očeta Benedikta; tu, kakor so mi že večkrat pravili, pride navadno več škofov skup.

Tako sem se spet precej daleč odstranil. Ljudstvo, se vé, je vse veselo, če vidi škofa pri sebi, in gorečnost in vdanost se s takim ravnanjem neizrečeno pospeši. Tako so tudi pri nas pozdravili milostn. škofa, ko so prišli, kaj navdušeno z odra predenj se je jelo igrati, in res je bilo lepo, v priprostem študentskem gledišču viditi dva prelata, eden bolj prijazen kot drugi, in oba tako goreča. To so jo muzicirali, da je bilo kaj. — A kakor vse mine, minulo je tudi to!

Drugi dan na pepelnico pred kosilom se je spet reklo: V Refektorium! A zdaj se ni slišala godba, temuč ko se je po veliki sobi pomirilo, začeli so gospod opat: „De observatione quadragesimae“, to je, 49. poglavje iz pravil sv. Benedikta, katero se mora vsako leto na pepelnico brati. To so precej obširno razlagali — na vse zadnje pa je bila še „culpa generalis“. Veliko bolj me je veselilo, ko je vse klečalo na kolenih, kot pa vse gledišče prešnji večer. Tako se mi je zdelo, da vsi previdijo, da smo bolj potrebni posta, kakor veselje. Tako mi je nekakšno dobro delo, da tako močno čislajo tukaj postni čas. Tako čas hitro teče — veliko prehitro; lejte ravno kar, se mi zdi, da sem bil preoblečen — in 5 mescev bo že kmalo od tega; koj koj bo leto minulo — in potlej kaj? Kar bo Gospodu dopadlo. Velika noč bo kmalo tukaj; tu bom spet kaj novega videl; gotovo se mi bo tudi še kak spominek na milo domovino obudil, kako je časi bilo — a to malo koristi; — časi pa vendar tudi! —

Pa še nekaj drugega imam Vam naznaniti o pustnih dneh. Preč. g. Nace Mrak, izvoljeni naslednik našega Frid. Baraga, so bili na pustno nedeljo, 7. febr., v Cincinnati pomaziljeni za škofa Marquetskega. Gotovo bote, ko to pisemce dobite, že vedili veselo novico, a vendar dobro vem, da bo Vas tudi moje naznanilo še razveselilo. Sodim sam po sebi. Dolgo časa sem že pred vedel in vendar me je neizrečeno veselilo brati v drugem listu Zg. Danice veselo novico, da je preč. g. Mrak postal škof in naslednik g. Fr. Baraga. Tako vem, da tudi Vam, če ne drugega, že saj ponovi veselje, če Vam kdo omeni, da vendar tudi blagi ljudje znajo ceniti čednost in krepost, ktera ima edina večno vrednost; če slišite, da ravno verli rojaki naši so možje, ki z gorečo bakljo svete vere rijejo nevstrašeno naprej razsvitlovaže gosto temoto nejevere in poganstva; kako se jim potlej tudi podá, če jih postavi Gospod na svetilnik, da sveti njihova luč po poti nevarni proti večni luči, ktera raz-

svitluje njih blagor serca. Oh preč. g. Baraga zdaj že uživajo svoje plačilo v nebesih, pa tudi na zemlji zdaj ljudstvo veselo obhaja njih blagi spomin. Na vse kraje se zdaj oznanjuje slava njegova, njegova ljubezen, svetost in gorečnost; „sveti skof“ je zdaj njegovo navadno ime. In podoba njegova je mila še celo neprijateljem. On lahko reče, da si je postavil spominek aere perennis, pribojeval si je venec, ki mu ne bo zvenel. On je slava amerikanske cerkve, in slava svojemu narodu. Slovenija je odredila vernega in zvestega sina. — Srečnega se šteje, kdor mu je pomagal v težavnem boju, srečnega se šteje, katerega je senčilo njegovo krilo, srečen mora biti, kdor je vreden ga nasledovati! — In ta naslednik je zopet naš rojak! Slava mu! — „Kakor njegov „heiligmässiger Vorgänger“, pravi „Vlksztg.“;“ tudi novi škof govorijo jezike vseh narodnosti v tej škofiji.“ — Pri tej slovesnosti sta bila pričujoča še preč. gg. škofa Detroit-ski in Fort-Waine-ski in pridigal je presлавni misijonar Weninger. Jest in Vincenc sva že kaj težko pričakovala te novice, ker sva jim pripravila mali spominek za ta dan. Ko sem namreč bral, da bojo kmalo posvečeni, sva se zgovorila in Vincenc je koj začel delati; delal je, mislim, dobrih 14 dni in se je res precej dobro obneslo; mislim, da jih bo veselilo, če bojo prejeli okinčano vošilo v domačem jeziku, in bojo vidili, kako se radujejo Slovenci, ko vidijo, da slovenski misijonarji tako lepo hodijo po poti sv. vere, in še vedili ne bojo, od kod da pride: zveseli naj jih v imenu cellega slovenskega naroda. (Rad, serčno rad bi jim dal kaj boljšega — a — sam nič nimam.)

Pa moje veselje še ni pri kraju. V zadnjem listu (4.) Zg. Danice sem bral z neizrečenim veseljem gosp. Novak-ov spis: „O zadevah mil. škofa Baraga in Mraka.“ — K vsemu, kar priporočajo preč. starašina, bi jest le še pristavil: kdor njegovo početje podpira, vstreže volji Božji; kajti Bog hoče, da tako lepo od našega mil. rojaka vstanovljena škofija vedno bolj raste ter se vterjuje; kdor tedaj k temu kaj pripomore, se brez dvoma ponudi Gospodu za spolnovalca v tej reči, in Gospod mu bo gotovo povernil, ali pa mu bo zavoljo tega v kaki drugi reči bolj milostljivo pregledal. O ko bi vendar moji domačini hotli v tem kaj pomagati revnim bratom v veri, za ktere se je vsega daroval blagi Friderik, tisti Friderik, ki jim je pred nekaj časom vnel serca v gorečih pridigah in lepih bukvah, ki jih je tako lepo spisal; kadar sem bil še doma, videl sem večkrat z neizrečenim veseljem, kako jim so mili Friderik še živo v spominu. Dobro vem, kako so me večkrat prosili, da bi jim bral kaj iz bukev, ki jih je on spisal, in če bi bilo kedaj kaj po nevedoma prišlo od njega „na part“, o kako je bilo koj vse veselo vneto, koliko so vedili vsi starši povedati od njega, kako je bilo to veselo! — Zadnji veliki četertek sem jim bral „štiri poslednje reči“, ki so jih Friderik spisali, in mati (Kozinova), ki so posebno radi kaj slišali od njega, rekli so mi, da moram najpred brati predgovor, ker se tukaj mili gospod priporočajo v molitev svojim rojakom. Ko sem prebral predgovor, moral sem jenjati, preveč so vsi čutili v sercu: morala so čutila na dan. Mati niso mogli molčati. Tukaj so že vidili gorečega gospoda, ki so v Ameriki potlej postali škof. Ameriko so vedno ljubili. Ko se je začela Leopoldova družba, so še v svoji mladosti radi darovali malo krajcarjev za misijone v Ameriki, in zdaj — zdaj imajo sina tam, in hči se bo tudi kmalo podala — in še drugi sin — tega niso mogli zamolčati — mogli so spet spregovoriti, kako jih so vedno ginile Fridrikove besede: o lahko si mislite, da tistikrat, ko sem mislil kmalo potem nastopiti pot v Ameriko za njimi, da mi so lica gorele, da mi je prihajalo vroče, da sem se mogel iti hladit pod milo nebo; — oh ko bi pač zdaj moje

te domačine hotla giniti — ne beseda, ampak mila Fridrikova podoba, da bi kinčala, če je mogoče, vsako hišo v fari, da bi jo kupili ne samo zato, ker je ravno Friderikova, ampak še bolj zato, ker denar tudi gre tje, kaj, popraviti, dokončati in kinčati dela, tempeljne Božje, ki jih je ta mili Friderik začel v zaupanji na Božjo pomoč, pa ga je Bog prèd k sebi poklical, zato da bo zdaj prošnjo svojo položil nebeškemu Očetu v naročje za tiste, ki bojo podpirali in pospeševali, kar je začel, pa izpeljati ni mogel. Oh ko bi vsak le šestico priložil, pa enkrat zato pol ure pred iz Kranja prišel, bilo bi že nekaj, blagoslovil bi ga Bog, in Friderik, in naslednik njegov preč. g. Mrak bi zanj molil, srečo bi imel večo pri vsem, kar bi počel. — O ko bi ljudje poznali gorečnost naših viših pastirjev in skerbi, ki jih imajo zavoljo uboštva tukajšnje cerkve... Cerkve po mestih se pač dobro obnašajo; tako postavim bojo v New-Yorku nič več kot štirje može (če se ne motim) napravili zvon še čez 50 centov težek — v Ameriki, ki je vendar vse tako drago. Gorečnost je tukaj velika. A kaj pomaga vsa gorečnost pri ubozih Indijanih, ki vedno čakajo, da bi njih škof kaj dali? To je hudo za blago serce verlih naših škofov. Vstregli bi radi svojim ovčicam, ali manjka jim vsega. Da so res tako vneti, kaže nam naj bolj Friderik sam. Desetkrat in stokrat bi bil in je rad zastavil svoje življenje, da je le mogel rešiti eno dušo.

Bog Vas blagoslovi pri težkem delu, naj Vam podeli veliko vspeha in sreče. Sebe in nas vse priporočim prav živo v Vašo molitev — bella premunt hostilia — in ostanem vedno Vaš hvaležni sin

Fr. Bernard Marija.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Opravilo za sv. Očeta Pija

IX na veliki Šmaren. — Prelepo in častitljivo se godé po naši škofiji znane opravila za sv. Očeta, sploh za katol. Cerkev in za blagor in mir Avstrije, kakor se sliši od vsih strani. Na veliki Šmaren se ima opraviti ta pobožnost tudi za Ljubljano in okolico, namreč procesija iz glavnega mesta Ljubljane na Dobrovo in naslednjič ondotna pobožnost na preslavni in čudežni Božji poti Marije Device. K temu, kar je bilo povedano v 27. listu Zgod. Danice (5. mal. serp.), je še nekoliko pristaviti. Po prevdarnem dogovoru mestnih gg. fajmoštrov z odsekom katoliške družbe je bolj natanko določeno še tako-le:

1. Od vsake ljubljanske farne cerkve gre na veliki Šmaren zjutraj procesija med zvonjenjem in sicer o takem času, da se kmali po šesti uri zunaj mesta na Teržaški cesti vse procesije peterih duhovnij snidejo in zedinijo. Gg. fajmoštri bodo toraj to nedeljo (11. avgusta) oznanili, kako naj se njih verniki zberó in kdaj ravno odrinejo, da so kmali po šestih na kraju zedinovanja zunaj mesta.

2. Od vsake fare gre kaki duhoven kakor vodnik procesije za križem. Če gg. fajmoštri privzamejo morebiti tudi kake zastave, bode obhod še častitljivši.

3. Šentjakopska procesija gre napervo, ker je v ondotni cerkvi shranjeno družbino bandero, ktero gre naprej.

4. Procesija gre potem nekako do mitnice (Šrange) redoma med molitvijo, petjem itd., kakor je bilo že rečeno; potem pa je radovoljno in prosto, če hočejo morebiti kateri še dalje v redu procesije iti, ali pa ne, ker je pot dolga in bo morebiti huda vročina; pred Dobrovo na mostu (na „Razorjih“) pa se vsi zopet zberejo v procesijo, ktera zopet gre zredoma med molitvijo itd. proti dobrovski cerkvi. Dobrovska procesija pride z banderom naproti, obé se zedinite in greste v cerkev k Mariji Devici. (Morebiti pa bodo mnogi raji celo pot v redu in procesiji ostali, in po vsih krajih in vaséh bodo lahko ljudje vmés pristopali ter bode obhod čedalje veči in veličastniši.)

5. Na Dobrovi bo precej po prihodu zaporedoma nekoliko ss. maš. (Ker bo ljudí gotovo veliko, storé prav, kateri zamorejo že v mestu biti pri maši in pridigi.)

6. Ob desetih bode zunaj cerkve pridigal preč. gosp. kanonik P. Urh; potem bo velika sv. maša, in s tim bo opravilo dokončano.

Kakor so se druge slovesnosti za sv. Očeta in sv. Cerkev, tako upamo, da se bode tudi ta častljivo obnesla in na mogočne priprošnje Marije D. teknila v večí čast Božjo in njegove Cerkve in pa v časni in večni prid katoliških vernikov. Porok k temu nam je tudi vernost ljubljanskega mesta.

Iz katoliške politične družbe. V nedeljo zvečer je bil navadni mesečni shod, v katerem je gospod predsednik nar poprej omenil, da kakor se z žalostjo spominjamo udov umerlih, tako tudi naj bode nam veselje, ako enega ali drugega uda čast doidejo, in je častital gosp. dr. Čebašek-u, ki je postal častni korar ljubljanski, kar so tudi pričujoči z vstanjem priterdili. — Naznanil je, da so pristopili trije novi udje. — „O slovenskega jezika ravnopravnosti“ ni bilo razgovora, ker je za to odločeni govornik hudo zbolel. — O cerkvenem preganjanju je govoril gosp. Močnik jasno in jedernato, sedanje cerkveno preganjanje je zgodovinsko primerjal s preganjanjem prvih časov keršanstva, ter dokazoval, da je nevarniše in huje memo kterega koli poprejšnjih. Razlagal je, kako zdaj Cerkev terpi na Laškem, Španjskem in Nemškem. — H koncu je bil še razgovor o ponočnem varstvu policijskem, toda ta reč se je odložila za drugi pot.

V nedeljo, 4. avg. zjutraj, je imel pri sv. Jakobu gosp. Fr. Groznik novo mašo. Domači gospodje so mu kaj lepo vse pripravili in slovesnost se je godila prav lepo in spodbudno. Ljudstva je bilo zjutraj in popoldne pri litanijah polna cerkev, in bilo je tudi darovanje za novomašnika. Bog ga ohrani zdravega in vnetega svoji sv. Cerkvi! —

Z Ježice. Umetni podobar g. Mat. Tomec iz Šentvida nam je v farni cerkvi sv. Kocijana na Ježici leta 1871 k 9. nedelji po binkošti postavil nov veliki altar, letos pa je še tron va-nj naredil. V sredi trona stoji sv. Kocijan, pomočnik naše duhovnije s proti nebesom povzdignjenimi očmi in v priprošnjo sklenjenimi rokami, na desni kleči sv. Kancijanila na oblakih, na levi sv. Kancij — oba v češenje Božje zamaknjena, nad njimi sedem angelskih glav v oblakih, čez nje pa zlati napis: „Sveti Kancijanila, Kancijan in Kancij, mučenci, prosite Boga za nas!“ Kaj ginljive so vse tri podobe, ter pričajo umetnost podobarja M. Tomca. Vis. čast. gosp.

stoljni dekan so nam dobroto skazali ter 10. nedeljo po binkošti podobe v tronu blagoslovili in so nas spodbudili in razveselili s prav ginljivim govorom. Omenivši svoje in farmanov veselje nad novim prelepim altarjem, so v zapopadek govora izvolili to, kake občutke naj nam novi altar v sercih obuduje. Pojasnili so, kdo v tabernakeljnu prebiva in kake dobrote nam deli; omenili dalje nar tehtnejši reči iz življenja svetnikov, katerih podobe so na altarju po versti: ss. Kancijana in tovaršev, ss. Štefana in Lavrencija, ss. Petra in Pavla. Njih živa vera in stanovitna ljubezen do Jezusa nam bodi v izgled in posnemanje, zlasti v današnjih hudih časih, ko sv. cerkev terpi s svojim vidnim poglavarjem Pijem IX. vred, za kterega nam je toraj goreče in pridno moliti. Je pa tolažljivo, da je cerkev Jezusova zidana na skalo in peklenške vrata je ne bojo premagale, tudi današnje čase ne. Kakor vselej, tako tudi današnje dni sv. Cerkve razodeva, da je na skalo zidana. Verni kristjani so zvesti sv. Cerkvi, svoje dobre duhovne spoštujejo, pri njih smerti in pogrebih žalujejo, svoje cerkve zaljšajo, živo razodevajo vero in gorečnost za češenje Božje, tega priča je tudi prelepi novi altar. V spomin obudenih občutljev pri tej slovesnosti naj si slehern globoko v serce vtisne besede: „En Bog, ena duša, ena smert, ena večnost“ itd. Sami goreč častivec Marije D. so tudi češenja Matere Božje po izgledu Pija IX. živo priporočili, in sklenili so prav do solz ginljivo sv. Kocijanu in tovaršem priporočevaje sv. Cerkev, Pija IX. terpečega, vse kristjane in njih duhovne pastirje, zlasti pa faro na Ježici, njim izročeno čedo z duh. pastirjem vred v priprošnjo pri Bogu, in zadnjič pa vse tiste današnjih poslušavcev, ktere bo Bog perve iz tega sveta poklical. — Popoldan so še z vso dopoldanšnjo azistenco gg. bogoslovcev mašnikov nam opravili pete litanije in ob koncu zahvalno pesem. Tudi te prelepe pobožnosti v serce ginjeni farmani na Ježici ne bojo pozabili. Bog plačaj preobilo prečast. gospodu, ki si tako goreče prizadevajo o vsaki priliki po svoji dekaniji in kjer koli morejo, dobrega keršanskega duha obudovati in obraniti.

Šolsko. Razredba dekliske šole pri čč. gg. Uršulinaricah v Škofji loki skazuje, da je šolska naprava imela 585 učenk, in sicer: v vsakdanji vnanji čveterorazrednici 223, v nedeljski trirazrednici 260, v notranji šestrazrednici 102. Razredba za vnanje šole je v slovenskem, za notranje v nemškem jeziku. Učile so se tudi ženskih ročnih del, pisanja, petja, in posebej šivanja o prostih dnevih. V znotranji šoli je bila slovenščina med posebnimi tvarinami, iz ktere je pohvaljenih 27 učenk.

Iz Kroke. Od naše slovesnosti v praznik Marijnega obiskanja se je une dni po časnikih marsikaj bralo in je tudi Danica že omenila. Vse to pisanje je bil sprožil ljubljanski Tagblatt v nekem dopisu iz Kroke 9. mal. serp. št. 156, v katerem je bilo polno prav kosmatih laži. Od naše srenje primoran je Tagblatt sicer te laži od stavka do stavka večí del preklical; natančnega popisa pa vender še noben list ni prinesel. Da se toraj resnica popolnoma razvidi in spomin na redko slovesnost ohrani, jo hočemo tukaj po večem pojasniti.

Drugi dan mal. serp., Obiskovanje D. Marije, se je že od nekdaj v našem tergu obhajal kot zapovedani praznik. Tam, kjer so bili 29. rožnika l. 1707 pobožni otroci dobili čudodelno podobo M. B., so postavili naši preddeje najpoprej malo kapelico, čez 7 let pa so izzidali sedanjo prijazno cerkvico, kateri je pa ime: pri „Kapelici“ ostalo še do danes. Tudi so bili naši predniki storili obljubo, da hočejo prvi Marijni praznik po najdenji podobe, namreč Obiskovanje D. M., obhajati kot zapovedani praznik; zato se ta praznik še zmiraj imenuje „zaobljubljeni, kovaški šmaren“. Ta praznik je tudi v okolici znan in vsako leto pride mnogo

vnanjih ta dan h Kapelici, matere pa prinesó otročiće Mariji v varstvo izročevati. Kar pomnimo in kakor naj starejši ljudje pripovedujejo, je od nekđaj k temu dnevu, kakor o praznikih slovesni „delopust“ in „dan“ zvonilo, in ste bili od nekđaj dve službi Božji kakor kaki navaden praznik. Toraj tudi ta dan še nobenkrat nismo delali, in če Bog dá, tudi ne bomo. Letos pa smo namerjali ta dan še bolj slovesno obhajati — v zahvalo, da smo mnoge nevarne popravke pri Kapelici srečno dokončali. Zadnje štiri leta smo imeli namreč veliko potrebnega popravljati, kar je tudi Dan. že omenila. Velike stroške (čez 5000 gl.) so veči del kovači tako po malem in polagoma skladali po nekaj soldih, da to nikomur ni bilo pritežno; precej so pripomogli tudi tukaj rojeni duhovni, posebno vis. č. g. stolni dekan Zupan. Da bi tedaj veselje toliko veči bilo, da bi se tudi dobrotniki naše cerkve z nami in mi z njimi veselili, so naš gosp. fajmošter in naša srenja vsih 10 tukaj rojenih duhovnov povabili, stolnega dekana pa še posebno prosili, naj bi nam altarja in nove orglje blagovolili, in kakor preč. g. stolni prošt 28. avg. 1871 na Breznici, naj bi tudi pontifikalno mašo imeli v naši olepšani cerkvi M. D. — Zatoraj smo se tega dneva že naprej in povsod veselili, razun liberalcev, ktere pa lahko vse na na perste ene roke našteješ, in kterih eden neprevidoma začne vodo kaliti. Brez imenovanega kraja in dneva napiše brezimno nemško pismo do g. stolnega dekana, ktero zasluži, da ga naznanimo kot zgled liberalne omike. Glasi se blizo tako: „Častiti gospod! Slišali smo, da namerjate k nam priti in se tukaj pokazati, kakor zadnjič v Železnikih.“ Vstregli nam bote, če to opustite in naših že tako neumnih kovačev še bolj ne zbegate. Kovači imajo že tako 7/8 praznikov preveč in od tod njih neznanska revščina. Misijoni so že, ali bodo kmali prepovedani. Nam je luči treba, ne pa egiptovske teme!“ (**)

(Konec nasl.)

S Kerke. 4. avg. — Prihodnjo nedeljo, to je 11. avgusta, bo prišlo k nam iz peterih fará pobožnih romarjev molit za zmago sv. Cerkve, za Pija Veličega, za mir in blagor Avstrije. Bog daj, da bi bila njih molitev uslišana.

Iz Istre, 5. vel. serpana.**) S posebnim veseljem vsak dober katoličan in častivec preslavnega Pija IX. prebira naročila, ki jih, draga „Danica“, prinašaš o molitvah, procesijah in milodarjih za sv. Očeta. Resnično, smé se lepa kranjska dežela ponášati s tim, da prime-roma z drugimi malo ktera toliko stori za sv. Očeta.

Na daleč in široko bi se moglo iskati dežele in ljudstva, da bi kranjske Slovence prekosila v ljubezni, zvestobi in navdušenosti do vidnega poglavarja sv. Cerkve, slavnega Pija. Človeku se zdi, da je vsaj nektare prešinil duh pervih kristjanov, ki so neprenehoma molili za sv. Petra, od kervoločnega Heroda v ječi zapertega. Ni čuda tedaj, da so naslednik sv. Petra Pij IX. kranjsko deželo pri mnogih priložnostih pohvalili, in ji podelili svoj blagoslov, sej se mi zdi, da ga zasluži. Lansko leto ste Vi, kranjski Slovenci, napravili veličastne slovesnosti za Pijevo 25letnico, da bodo vnukov vnuki lahko spoznali, da tudi o času liberalizma in verske

vnemarnosti (indiferentizma), če ne celo brezverstva, so njih očetje stali zvesto in terdno za sv. Cerkev in Kristusovega namestnika.

Letos so se pa osnovala po vsih dekanijah ogromne procesije, pri kterih množice na tisuče broječe prosijo milega Jezusa za zmago sv. Cerkve in njenega poglavarja. Z nekakim ponosom se kranjski rojaki, po družih deželah bivajoči, v tej zadevi ozirajo na svojo ožjo domovino, krasno kranjsko deželico.

Znabiti bi utegnil kdo domačih rojakov prašati, zakaj se Slovenci drugod po izgledu kranjskih manj navdušujejo in vnemajo z molitvami sv. Očeta na pomoč priti?

Ne bom pretresoval odgovora na to vprašanje, ker vzrokov je več; omenim naj pa, kaj so misli in želje čast. duhovšine, da bi mi ne zastajali za drugimi sosedi. Naj bi veleč. škofijstvo ukazalo, da se tudi po terzaški škofiji osnujejo očitne in splošne molitve in procesije za sv. Očeta, da bi Jim Bog kmalo dal dočakati zmago zoper sovražnike. V tako obilnem številu kakor na Kranjskem se ne bo mogoče zbirati, ker so fare na Primorskem in posebno v Istri zavolj hribov in gorá veči del majhne; vendar pa 2, 3 fare bi lahko skup došle. Pri Vas je ljubljanska kat. družba letos to nalogo sprejela od mil. škofa in poškerbela; terzaška kat. družba je pa bolj izključljivo laška, nima tolikega vpliva na slovenske kraje, nar boljši je toraj, naj bi preč. terzaško škofijstvo blagovolilo zapovedati, kako in kaj, in duhovni bomo skerbili, da se to po mogočnosti dverši. Da bi ta glas ne bil preslišán, v to pomozi Bog!

V Sibinju (Hermannstadt) na Sedmograškem je 10. jul. v 54. letu svojega življenja umerl naš rojak preč. g. Janez Nep. Pavlič, avguštinski korar v št. Florijanu, konzist. svétnik sedmograške škofije, gimnaz. profesor v pokoju in učenik na višji katol. hčerski šoli pri čč. gg. Uršulinaricah v Sibinju. Bodi v pobožen spomin in molitev priporočen sošolcem in prijatom. R. I. P.

Iz Benedk smo prejeli naslednje pisanje od 3. avg., ki ga po večem naznanjamo čast. bravcem, s čimur bodi ob enem naš domači umetnik Slovincem priporočem: „Ko sem bil spomladi doma, sem obiskal brezovškega fajmoštra, č. gosp. Potočnika. Svetovali so mi, naj Vam pošljem iz Benedk svoj napis. Morda se me kdo g. duhovnikov usmili in mi naroči kaj dela. Prosim vas toraj prav lepo, bodite tako dobri, oznanite v „Danici“ moj napis in me častiti g. duhovšini priporočite. Meni se tukaj slaba godi, in bolj kod kedaj sem zdaj potreben pomoči. Sreče nimam, da bi dobil od kod kaj denarne pomoči. Rad bi toraj kaj delal in si s tem zaslužil, kar tukaj potrebujem. Če ne bo bolje kakor je sedaj, bom kmalo moral zopet priti domu, kar mi bo neizrečeno težko in škoda.“

Moj napis je:

Giovani Šubic, pittore,

*Campo S. Barnaba ponte dei pugn, Fondamenta Soranzo
Nr. 3109 I. piano a Venezia.*

Razgled po svetu.

V Zagrebu si je kraljevinski odbor, kteri se pečá z vravnavo razmere med Hervati in Ogri, izvolil škofa Strosmajera predsednika.

Na Tirolskem se deržavni namestnik gr. Taaffe gorljivo prizadeva napraviti neko „srednjo stranko“ in iše zlasti duhovstvo pridobiti. S tim bi se oslabila jedernata tirolsko-domorodna ter katoliška stran. — Sicer je pa gr. Taaffe 12. §. temeljnih pravic učiteljem umaknil, da ne smejo pri katol. družbah biti in jih ne zase napravljati. „Verfassungstreuerjem“ je blezo to čisto „ver-

*) Ondi so 2. junija vogelni kamen za novo farno cerkev blagoslovili in pridigovali. Vr.

**) To Vam pač serčno radi verjamemo, gg. liberalci, da Vam je luči potreba, če tudi bi nam tolikrat ne tarnali: „Licht, Licht; nur mehr Licht!“ Toda dokler Vi prezirate pravo luč, Kristusa in njegovo Cerkev, je neslano Vaše dolgočasno kli-
canje po luči, ki je sami nočete. Veste, da se je bil angel luči (lucifer) zvergel v angela temote, potem ko ga je bil napuh v satana („nasprotnika“) spremenil? Vr.

***) O družih zadevah sedaj ne kaže govoriti. Za prihodnje obljubljeno mož beseda! Vr.

fassungsmässig“, in „Neue Freie“ se ne poganja ne za tirolske učitelje in ne za 12. Š.

Prusko-nemška „svoboda“ prepoveduje jezuitom celo v cerkvi redovne opravila. Pridigati, maševati, spovedovati, učiti, bolnike obiskovati (ne mara še oče-naš moliti), to se pravi: nemški „Lutz-Bizmark“ pripoveduje nekim katoliškim duhovnom, da ne smejo duhovni biti!! V Paderbornu so imeli pridigati, prinesel pa je telegraf prepoved, da ne smejo. — Ali je bila na Turškem kteriokrat taka zlata svoboda? — Kakor pa satan vselej sam sebe v šobe ugrizne, kadar jih zoper Cerkev nastavi, tako se tudi zdaj kaže: od pruskega trinoštva preganjani duhovni se bodo podali v Ameriko in razne misijone in 1000 in 1000 krivovercev in grešnikov bodo iztergali satanu iz oblasti.

Shod treh cesarjev, ki se ima napraviti v Berlinu prihodnji mesec, daje časnikom veliko opraviti. Ravno tako tudi silovito francosko izposojilo denara, s katerim hočejo Prusa izplavati, čez 40 milijard. Nevošljivi izmed nemških listov tajé, da bi to bilo mogoče; sicer pa se terdi, da taka zanesljivost na Francoskem je neko pobitje Bizmarka pred očitnim mnenjem.

V Carigradu se je pričelo gibanje med mohamedani, katero utegne imeti pomenljive posledice. Neka muslimanska družba „Ittihad-el-Izlam“ (edinost izlamska) je dala razklic do neštevilnih mohamedanov po nezmernih prostorih od Maroke do Indije in od Bohare do južne Afrike, in vabi svoje sovérce v to družbo. Spremenili so v Carigradu ime v „Ehja-el-Izlam“ (poživljenje izlama) in sprejem v družbo se je že pričel. Močno radovedni smo, kako bo ta turška bratovšina napredovala. — Najle po Evropi razdjavni liberalizem kréše vsim naj zvestejšim podložnim, to je, vsim vernikom po glavah, da še to razkropi, kar je še edinega in zanesljivega; na Jutrovem pa naj mohamedanski fanatizem, kakor nekdanj, zedini vse vročokervno izlamstvo, in mogoče bi bilo, da se zgodi, kar je pred nekimi leti rekel pobožen mož: „Bojim se, da še Turk nad nas pride.“ Znano je, kako so strahoviti fanatikarji pred malo leti kristjane klali po Damasku, Libanu in sploh po Siriji, in da sama turška oblast malo zoper nje premore, ko se začno vzdigovati, ali pa še z njimi potegne. Pa če se jih tudi na milijone zbere, od kod imajo orožje? Tudi kobilice jutrove so brez orožja, vendar jih nobeno orožje ne ustavi; toda turka ne dobiš kmali brez orožja. Vlade naj bi čule nad razširoso družbe „Ehjad-el-Izlam.“ — Recimo, da bi tudi taki razliv divje derhali imel za nasledek razpad tako imenovanega truhlenega moža, koliko pa bi poprej razdjanje bilo!

Iz Šmartna pod Šmarno goro 6. avg. 1872. — 5. avgusta, v sopraznik Matere Božje Snežnice, je imela vsa Šmarnogorska okolica za sv. Očeta slovesno procesijo k Materi Božji na Šmarno goro. Vdeležile so se fare: Vodice, Komenda, Šmartno, št. Vid, Smlednik, Zapóge in Mavčiče. Gotovo čez 10.000 ljudi se je bilo zbralo. Bilo je več sv. maš. Primerjeno pridigo o tiskih, britkosti in terpljenji sv. Očeta so imeli slavnoznani govornik o. Janez Valjavec iz Repenj, veliko sv. mašo z blagoslovoma pa čast. gosp. Matevž Tavčar, Komenški župnik. — Znesek darovanja za sv. Očeta je 89 gl. 5 kr. in 1 stari ces. cekin. — Oblegali smo tron Matere Božje, da bi svojega Božjega Sinú prosila: naj bi sovražnike sv. Cerkve ponižal, britkosti in stiske Vélíkemu pastirju odvzel, narodom ljubi mir dodelil, in se preganjane Cerkve usmilil. A. Namre.

Pobožnosti za sv. Očeta so se po mnozih krajih že

opravile; prosimo toraj, naj bi kdo zadevnih gospodov v vsakem kraju to tudi Danici poročil z nekaterimi versticami, od koder se še ni zgodilo, da se tehtne dogodbe v zgodovini ohranijo.

V Celoven so gimnazijalcem tudi darila delili ob koncu šolskega leta. Nedoržen sin prav dobrih katol. staršev n. pr. je dobil debelo knjigo, v kateri se Luter, Prusko-Nemčija itd. čez zvezde povzdiguje, katoliška vera pa v blato teptá. — Ali se to pravi skrbeti za mladino in za dobro ime novo-dobne šole?!

Auerspergov kancel-ukaz, ki se po okrajnih glavarstvih razpošilja do županov na Kranjskem, pravi, da nekteri duhovni leco napčno rabijo v podkopavanje veljave temeljnih derž. postáv ter očitni mir in red motijo. (Kteri so ti „nekteri?“ Koliko jih je? Kje je bil mir skaljen, red zbezan?...) Zarad tega je Auersperg duhovne na leci pod županski nadzor djal, vsak „kaznjivi cerkveni ogovor“ morajo sodnji in okrajnemu glavaru ovaditi, pa tudi celo že naznaniti, če se je le o „politiških rečéh“ kaj obravnavalo. — Župan, ki dostokrat še brati ne zná, mora toraj razločiti, kaj je kaznovanja vredno, — mora vediti ceniti, kaj je politiško, — mora tedaj hoditi v cerkev ne kakor dober verni sin, ampak kakor ovaduh svojega lastnega duhovnega očeta! In to zato, „da „einige“ die Kanzel missbrauchen.“ Kaj bi liberalci rekli, ako bi se okrajni glavarji in vsi vradniki v njih vradu kancelistom pod nadzor dali, „da einige das Amt missbrauchen, ako n. pr. pričo ljudstva zabavljajo čez vero, Cerkev..., ali bogoslovske mladenče pri ogledovanji za vojašino nespodobno pikajo itd.“ — Sicer je v sv. pismu marsikaj politiškega, zlasti v stari zavezi, in prašanje je, če se bo smel še brati evangelij: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega, Bogu, kar je Božjega?“ Katoliški duhovni svojega poslanja nimajo od Auersperga in okrajnih glavarjev, ampak od Kristusa, in se nobeden ni overgel besed: „Bogú moramo biti bolj pokorni kot ljudem.“ Ako se pa kdo v resnici pregreši zoper pravične deželske postave, se pokorno sodnji in kazni podverže, kakor drugi; protestirati pa ima pravico katoliško duhovstvo zoper to, da bi se v svobodni deržavi s takimi ukazi žalil pošteni in spoštovani stan, ki ravno tako nosi deržavne bremena, kakor vsi drugi stanovi.

Duhorske spremembe.

V kerški škofiji. Fare so dobili: č. g. Jož. Tavšič Hodišče; č. g. Jan. Zablatnik št. Ilj, in č. g. David Paher Zgornjo Belo. — Čč. gg. novoposvečenci gredó za kaplane: Henrik Binder v Lipo; Albert Frank v Stari dvor, in Peter Raith v Trebinje. — Milostlj. knezoškof bodo od 19—24. t. m. birmovali v št. Vidski dekaniji. — Umerl je č. o. Meinrad vitez Gallenstein, bened. reda in gimn. profesor v Celovcu. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za poškodovane s povodnijo na Češkem. Iz Rakitne 4 gl.

Za stradajoče na Dolenskem in Notranjskem. Posl. č. g. Prim. Peterlin 5 gl.

Za sv. Očeta. Č. g. J. Bizjak 5 gl. — Farmani v Kolovratu 4 gl. Pri pobožnosti za sv. Očeta na Šmarni gori 5. avg. 89 gl. 5 sold. in 1 cekin. Za misijon Slovanem na Turškem. G. A. Jakšič: Misale Romanum s prevezanjem vred.

Za bulg. misijon. Kramarica s Starega terga 2 gl.